

imperio promotus, stola quam ferebat, muto puero vocem, eidemque claudo gressum impertivit.

Missus in Galliam ab eodem sancto Benedicto, vix eam ingressus erat, cum triumphalem beatissimi Patris in cœlos ingressum suspexit. Gravissimis subinde laboribus curisque perfunctus, regulam ejusdem legislatoris manu exaratam datamque promulgavit: exstructoque Glanifolii in agro Andegavino celebri monasterio, cui quadraginta annos præfuit, fama nominis sui factorumque adeo inclaruit, ut nobilissimi proceres ex aula Theodeberti regis, in sanctiore militia meritori ad ejus signa convolarint.

Thème 345.

De S. Mauro sequitur.

Bienno ante obitum abdicans se monasterii regimine, in cellam, sancti Martini sacello proximam, secessit: ubi se in arctioris pœnitentiæ operibus exercens, cum humani generis hoste, internecionem monachis minitante, pugnaturus in arenam descendit. Qua in lucta solatorem angelum bonum habuit, qui maligni astus, divinumque illi decretum aperiens, eum unâ cum discipulis ad coronam evocavit. Quare cum amplius centum emeritos milites, dux ipse brevi secuturus, veluti totidem triumphi sui antecessores in cœlum præmississet, in oratorium deferri voluit: ubi vitæ Sacramento munitus, substratoque cilicio recubans, ad aram ipse victima, pretiosa morte procubuit septuagenario major; postquam in Galliis monasticam disciplinam mirificè propagasset, innumeris ante et post obitum clarus miraculis.

Thème 346.

Sanctus Placidus.

Placidus, Romæ, Tertullo patre, ex nobilissima Aniciorum familia natus, puer Deo oblati, et sancto Benedicto

traditus, tantum morum integritate et monasticæ vitæ institutis profecit, ut inter præcipuos ejus discipulos numeraretur. In solitudine Sublacensi sancto Benedicto fontem suis divinitus impetranti adfuit. Adolescentulus ad hauriendam aquam egressus, et in lacum prolapsus, ejusdem sancti Patris imperio per Maurum monachum super aquas sicco pede currentem salvus mirabiliter extractus fuit. In Cassinum montem cum illo deinde venit, annumque agens alterum et vigesimum, mittitur in Siciliam, ut bona et possessiones, quas pater suus monasterio Cassinensi donaverat, ab improba quorundam cupiditate defenderet. Quo in itinere cum plurima maximaque miracula fecisset, sanctitatis fama percelebris Messanam venit, constructoque non longe a portu in paterna possessione cœnobio, monachis triginta congregatis, monasticam disciplinam primus ea in insula propagavit.

Thème 347.

De S. Placido sequitur.

Nihil eo placidius, nihil humilins erat; prudentia, gravitate, misericordia, animique perpetua tranquillitate superabat omnes. In divinarum rerum contemplatione sæpissime pernoctabat, paululum sedens, cum eum necessarius somnus oppressisset. Silentii præcipua cura; ubi autem loquendum erat, sermo omnis ad mundi despicientiam Christique imitationem accommodatus. Jejunium vero ita coluit, ut carne omnique opere lactario toto anno abstineret: per Quadragesimam autem tertia quintaque feria et Dominica pane dumtaxat, frigidaque aqua contentus, ceteros dies sine ullo cibo traduceret. Vinum bibit numquam: cilicium perpetuo gestavit. Tot autem tantisque Placidus miraculis coruscabat, ut non solum ex vicinis locis, sed ex Etruria et Africa ægroti ad eum sanitatis causa confluerent: quamquam is ex insigni quadam animi humilitate, miraculis quæ faceret om-

nibus, sancti Benedicti nomen meritaque prætere solitus erat.

Thème 348.

De S. Placido sequitur.

Cum igitur sanctitatis exemplo et miraculorum magnitudine rem Christianam auget, quinto anno, postquam in Siciliam venit, subita Sarracenorum irruptione cum Eutychio et Victorino fratribus, Flaviaque sorore virgine (qui forte per eos dies ad fratrem visendum Roma eo usque contenderant), nec non Donato, Fausto Firmatoque diacono monachisque triginta, noctu psallens in ecclesia opprimitur. Ex quibus Donatus capite illico cæsus est: reliqui ante Manucham archipiratam ducti, cum se idolis cultum ullum adhibere constanter negarent, cæsi virgis, manibus pedibusque vincti sine ullo cibo contruduntur in carcerem, ac insuper quotidie flagellis conciduntur. Sed divinitus sustentati, post multos dies rursus ad tyrannum adducuntur, atque in eadem fide constantes, iterum ac sæpius affecti verberibus, capite demisso suspenduntur, ingentique fumo os eorum obruitur. Qui cum omnium opinione mortui relictis fuissent, postridie vivi, sanatis mirabiliter vulneribus, reperti sunt.

Thème 349.

De S. Placido sequitur.

Placidum iterum tyrannus invadit, eique idolorum vanitatem arguenti os dentesque lapidibus contundi, linguamque radicibus abscindi jubet. Sed cum nihilominus ille avulsa lingua clare et expedite loqueretur, ipso miraculo magis furens barbarus, Placidum cum sorore ac fratribus, immanibus anchorarum molarumque ponderibus obrui resupinos imperat. Cumque ex iis etiam tormentis integri evasissent, ad extremum ex una Placidi familia sex et triginta in portus Mamertini littore, capitibus abs-

cissis, martyrii palmam cum duce suo et aliis etiam pluribus retulere tertio nonas octobris, anno salutis humanæ quingentesimo trigesimo nono. Horum omnium corpora post aliquot deinde dies Gordianus monachus, ex eodem monasterio fuga elapsus, intacta cum reperisset, cum lacrymis sepelivit. Tyranni autem non multo post ultricibus maris undis absorpti, crudelitatis suæ poenas dederunt.

Thème 350.

Cyri prælium adversus Babylonios.

Cyrus, dum adversus Babylonios eorumque socios præliaretur, penè occisus est. Cùm enim equus ejus à milite subter ventrem confossus, corruisset, medios in hostes ipse incidit. Tunc videre fuit, ut animadvertit Xenophon, quanti imperatoris referat, ut suarum copiarum benevolentiam sibi conciliet. Præfecti militesque, de periculo ducis, non de suo, solliciti, non dubitaverunt inter hostium hastas, silvæ arborum instar densas, irruere, ut eum expedirent. Statim ut Cyrus in equum rursus insiliit, atrocius quam antè dimicatum est, adeo Ægypti undique appetiti, undique vero sustinentes, acri animo se defendebant. Tandem Cyrus, cùm eorum fortitudinem non posset non mirari, et ægrè ferret perire tam strenuos viros, his honorificas condiciones offerri jussit, eos admonens omnes ipsorum abscessisse socios. Quas illi accipere non dubitaverunt: cùm autem haud minùs de fide quàm de animo gloriarentur, stipulati sunt, armis se non accinctum iri adversus Crœsum, cui auxilio vocati venerant. Ab illo tempore, in Persarum copiis fide intemeratâ militiam coluerunt. Victi autem quàm maximâ potuere diligentia, alii in aliam regionem fugerunt.

Thème 351.

Cyri divitiæ.

Die quâdam Cyrum admonuit Crœsus eum multis

largitionibus ad inopiam redactum iri, potuisse vero fieri ditissimum orbis principem, immensosque thesauros congerere. Ab eo quæsit Cyrus, quamnam pecuniæ summam sui thesauri, ipso iudice, attingere potuissent. Croesus ingentem, ne dicam, immensam summam æstimavit. Cyrus statim suis aulicis scribi jussit epistolium, quo illos certiores faceret sibi opus esse pecuniâ. Nec mora, ad eum pondus ingens allatum est, quod statutam à Croeso summam, quamvis immensam, multo superabat. Tunc Cyrus Croeso qui vix suis credebat oculis: Hi sunt, inquit, mei thesauri; arcæ vero, quibus meas opes servem, mihi non sunt nisi eorum quibus præsum animus et benevolentia.

Videas adolescentes omnia senectutis incommoda sentientes, quod intemperantiæ sese dederint; contra vero Cyrus, cum frugaliter admodum semper vixisset, ad aetatem valdè propectam totam juventutis viriditatem servavit. Princeps ille dum viveret, non solum à Persis, verum etiam à subactis gentibus tantum amatus est tantique factus, ut mortuus, tanquam omnium populorum communis pater universè fuerit desideratus.

Thème 352.

Obsidio Babylonis a Dario facta.

Cum Darius Primus urbem Babylonem quæ rebellare ausa fuerat obsideret, cives quo diutiùs durarent cibaria, atque acriùs ipsi obsessam urbem tuerentur, eo barbariei venerunt, ut mulieres puerosque congregatos strangulaverint. Quâ strage patratâ, ab altis mœnibus obsidentibus insultabant, cunctasque in eos intorquebant contumelias. Persæ, per menses duodeviginti vim astumque frustra adhibuerunt. Urbis expugnationem Darius desperabat, cum Zopyrus, naribus auribusque sectis, et cruentato corpore, Babylonem tanquam transfuga transiit, moxque portas aperuit copiis Persarum, qui oppidum nunquam seu oppugnatione seu fame occupare potuis-

sent. Quamvis potens esset Darius, non is erat qui posset virum ob ejusmodi officium dignè remunerari. Zopyrum omnibus cumulavit honoribus quos rex sibi subdito potest tribuere. Ubi Babylone potitus est Darius, istius superbæ urbis centum portas auferri, mœniaque everti jussit, ne postea rebellaret. Non est dubium quin quilibet alius ac Darius, pro victoris jure, omnes cives funditus perditurus fuisset. At princeps ille satis habuit, ter mille, inter rebellionis principes, stipitibus medios trajici, cæterisque ignovit. Is fuit exitus impiæ Babylonis, quæ Judæos, miseram atque à Deo dilectam gentem, crudeliter habuerat.

Thème 353.

Darii bellum adversus Scythas.

Scythæ certiores facti in seipsos Darium procedere, inita deliberatione quid sibi faciendum esset, cum intelligerent eos se non esse qui Persarum regi, utpote hosti formidando, soli resisterent, ad omnes vicinos populos legatos miserunt, ut ab eis auxilium peterent, admonentes eos commune esse periculum, pariterque omnium interesse, hostem omnibus insidiantem repellere. Nonnulli opem illis promiserunt: alii à bello quod ad ipsos minimè spectabat prorsus sese removerunt. Hos mox pœnituit. At Scythæ, ut conjuges suas ac liberos in tuto collocarent, illos in remotissimas regiones septentrionem versùs curribus transtulerunt cum suis gregibus, sibi solummodo servantes ea quæ exercitui erant necessaria. Curaverunt insuper obstruendos puteos et fontes, atterendaque pabula, quæ Persæ iter erant habituri. His ergo suis cum sociis obviâ iverunt, non quidem ut proelium cum illis committerent, sed ut, quo sibi expediebat, illos allicerent. Ità è regione in regionem eos duxerunt ad omnes populos qui ipsorum foedus repudiaverant, et quorum agri tum à Persarum, tum à Scytharum exercitu ex toto devastati fuerunt.

Thème 354.

De bello adversus Scythas sequitur.

Quo altius in Scythiam progrediebatur Darius, eo graviora exercitus ejus perferebat. Hic ad summas devenerat angustias, cum à Scythis venit caduceator, avem, soricem, ranam et quinque sagittas, Dario pro munere offerens. Quæsivit Darius quid sibi vellent ista munera? Respondit caduceator ipsius esse sensum perspicere. Princeps ille primum existimavit Scythas ipsi se dedere velle. Gobryas vero, unus è septem qui adversus magum se Cyri filium profitentem conjuraverant, hoc ænigma aliter quam Darius interpretatus est. « Persæ, ait, nisi in aerem avium instar avolaveritis, vel nisi tanquam sorices latueritis in terrâ, aut nisi sicut ranæ aquâ mersi fueritis, scitote vos Scytharum sagittas haud esse vitaturos. » Reipsâ, totus exercitus in regionem vastam, incultam, desertam, et aquæ prorsus inopem adductus, penè periit; neque extrâ periculum ipse fuit Darius. Princeps ille qui se regnum, equo suo juvante, adeptum esse fatebatur, debuit referre quod incolumis (ou salvus) evadebat, camelo, qui aquâ oneratus, horrendam per solitudinem illum perdifficulter secutus est. Darius jam non deliberavit, et, quanquam invitus, ab inconsulto incepto desistere coactus est.

Thème 355.

Artaxerxes et Cyrus Junior.

Artaxerxes, quem Græci, incredibilem ob ejus memoriam, Mnemonem cognominavère, à patre suo jamjam morituro quæsivit, quid normæ per regnum adeo diutinum prosperumque sibi constituisset, ut ipsum posset imitari: « Omnem curam atque operam, respondit, ad hoc contuli, ut quod a viro justo atque honesto exigitur ego semper præstarem. » Persarum autem reges, priusquam inaugurarentur, suâ

togâ depositâ, quam tulerat priscus Cyrus, priusquam rex fieret, hanc sibi induebant, ut discerent ejus quoque præclaras virtutes esse suscipiendas. Deinde, postquam aridam ederant ficum, terebinthi folia mandebant, sorbebantque aceti et lactis potionem, sane ut intelligerent regali dignitati voluptates quidem inesse, admixtis tamen plurimis ærumnis, et solium, ut multis deliciis et honoribus, sic multis ærumnis et anxietatibus affluere.

Cyrus Junior, qui cum ambitione laboraret, existimaverat se patri successurum esse, suum fratrem Artaxerxem in ipso templo, totius in aulæ conspectu jugulare decreverat, cum hic suam togam deponeret, prisci Cyri togam induturus. Patefacto autem atroci consilio, apprehensus fuit necnon capite damnatus. Advolans autem Parysatis mater, mentis suæ haud compos, quem carissimum habebat Cyrum suis strinxit brachiis, illum incinctis capillis sibi alligavit, multoque ejulatu, multâ obsecratione, et multo fletu, ejus veniam impetravit, adeo ut ille in maritimas provincias quibus præerat remissus fuerit.

Thème 356.

De Artaxerxe et Cyro sequitur.

Curru suo vehebatur Cyrus, cum repente horâ ferè nonâ matutinâ citato equo eques accurrit, quacumque iter ageret clamans, pugnae accinctum hostem adventare. Tunc Cyrus è curru desiliens, armis cito se instruit, et in equum insilit manu gerens jacula, jubetque quemque sua arma suumque ordinem resumere; quod statim præstitum est adeo celeriter, ut cibum sumere copiis haud licuerit. Clearchus, qui Græcis copiis præerat, Cyro suavit ut Græcorum agminibus sese obtegeret: « Quid ais tu? » respondit Cyrus: quid! vel cum rex fieri cupio, « num regno indignum me præstabo? » Nec mora, ad Artaxerxem rectâ procedit cum sexcentis suis equitibus, Artagersum præfectum sexies mille equitibus regem circumstantibus suâ manu interficit, omnesque fugat. Ubi

fratrem suum prospicit, oculis ardentibus exclamat : *Is-tum en video*, adversusque eum equum suum concitat calcaribus, comitantibus solummodo præcipuis sui exercitûs ducibus : namque ad fugientes insequendos dilapsæ erant ejus copiæ. Tunc Artaxerxem inter et Cyrum sibi invicem infensos quasi singulare fit prælium.

Thème 357.

De Artaxerxe et Cyro sequitur.

Inter se certabant Artaxerxes Cyrusque uter ferrum in pectus suo infigeret æmulo, istiusque necesse sibi solum adscisceret. Cyrus, dispulsis omnibus qui antè Artaxerxem dimicabant, hunc assequitur, cæsoque ejus equo, ipsum humi sternit. Postquam surrexit Artaxerxes, atque in alium equum insiliit, in eum denuo irruit Cyrus, ictu secundo illum sauciat, paratque tertium, quem sperat postremum fore. Artaxerxes, non secus ac leo qui à venantibus se sentiens sauciatum furit vehementiùs, impetum facit, equum concitat in Cyrum, quem hastâ suâ tum percutit, cum eum quoque cæteri appetebant. Mortuus concidit Cyrus. Hunc alii à fratre suo, alii à quodam Carico milite occisum fuisse perhibent. Mithridates vero, juvenis Persa, gloriabatur se illi lethalem ictum infixisse, hastam ei propè oculum in tempus tanto impetu infigendo, ut caput ejus transfixerit. Aulæ ejus viri principes, ne suo superessent domino, circa corpus ejus mortem oppetere voluerunt; quod probat, ut Xenophon animadvertit, quanto amore illum prosequerentur. Artaxerxes caput et dexteram ei præcidi jussit. Is fuit junioris Cyri exitus.

Thème 358.

Decem millium receptus.

Quot et quantæ Græcis perrumpendæ fuerunt difficultates, cum, devicto occisoque Cyro, è Persiâ in patriam

rediêre! Cùm Tigrim, ob ejus altitudinem (*ou* : ut erat altissimus) trajicere non potuissent, montes præaltos coacti sunt transcendere. E quibus vero vix septem post dies descenderunt, cum amnis ducentos latus pedes illis occurrit. In rerum articulo eo magis deplorando versati sunt, quod certandum erat adversus hostes ipsis instantes, et adversus milites indigenas alteram amnis ripam occupantes. Amnem hunc tamen absque gravi jactura trajecterunt. Tigrim deinde ad fontem unde profluit trans-eunt. Per quemdam captivum certiores facti, Tiribazum, satrapam regi carissimum, ipsos aggressurum esse in angustiis ipsis necessario superandis (*ou mieux* : quâ ipsis necessario transeundum erat), has priores, fugato hoste, occupaverunt. Postquam aliquot diebus per deserta iter habuissent, Euphratem ad caput, aquâ vix attingente cingulum, transierunt. Dein graviter vexati sunt ab aquilone qui, cum vultum verberaret, illis intercludebat spiritum. In nive quinque aut sex pedes altâ incedebant; quod multis calonibus, multisque jumentis, et insuper triginta militibus exitio fuit. Per totam noctem materiam igni præbuerunt : namque affatim lignorum erat.

Thème 359.

De decem millium receptu sequitur.

Totâ die posterâ in nive etiam incessum est, adeo ut multi inprobâ confecti fame, quæ languorem animæque defectionem gignebat, in viis jacerent; sumpto cibo nonnihil levati ire perrexerunt, hostibus constanter instantibus. Deprehensi multi in viis absque igne, absque cibariis manebant, ubi nonnulli interierunt. Nix nonnullis visum, aliis vero pedum digitos ademit. Commodiorem tandem nacti locum, per vicinos dispersi sunt pagos, ubi repertum est undè vires reficerent. Exercitus, postquam dies septem his in pagis otio se dedisset, rursus in viam se dedit. Plures iterum montes transcendendi fuerunt, et adversus incolas armatos ut transitum inhiherent pu-

gnandum fuit. Hi vero fugati sunt, postque plurium dierum iter, in montem altum adventum est, unde mare prospiciebatur. Tunc cuncti milites conclamare: *Mare, mare*, nec poterant a lacrymis temperare, præfectos suos ducesque amplexati. Indè ad Colchicos montes progressi sunt, superatoque altissimo, invitis quidem indigenis hunc montem occupantibus, pergentes castra posuerunt in pagis, ubi fuit cibariorum abundantia.

Thème 360.

De decem millium receptu sequitur.

Cum in eo essent ut Græciam attingerent, recens est exercitus, qui octies mille sexcentorumque hominum numerum æquabat; hoc igitur itinere mille circiter et quadringenti homines tum labore aut morbo, tum suis vulneribus interierunt.

Huncce decem millium Græcorum receptum omnes semper admirati sunt; adeo ut multo post Antonius, quem ferè in eadem regione Parthi insequabantur, cum simili versaretur in periculo, tam invictum animum mirabundus exclamaverit: *O decem millium receptus!*

Clearchus vero cæterique quatuor præfecti Græcorum, qui juniore Cyro militaverant, per insidias apprehensi ducti sunt ad regem Artaxerxem, qui illos obruncari jussit.

Thème 361.

Sanctus Columbanus.

Columbanus, Hibernus natione, in humanis divinisque litteris apprimè versatus inter cetera ingenii sui et doctrinæ monumenta expositionem in Psalmos adhuc adolescens edidit. Carnis, mundi, et dæmonis triumphator, monasterium Benchor per id temporis celeberrimum ingressus est: in qua sapientiæ sanctioris schola usque adeo profecit, ut paucis post annis ex discipulo magister factus virtutis, et ad munus prædicandæ Evangelicæ veritatis a Deo vocatus, assumptis secum ab eodem

cœnobia duodecim monachis, in Britanniam, indeque in Galliam trajecerit.

Ab Austrasiarum rege perhumane exceptus, in Vosago monte humiles casas sibi, sociisque construxit: quibus in summa vitæ austeritate et rerum omnium inopia degentibus, sæpe Deus commeatum mirabiliter providit. Sed cum illa solitudo ab iis, qui ad Columbanum sanitatis obtinendæ gratia confluebant, frequentari cœpisset; festis ipse solemnioribus secedens in interioris deserti speluncam, quam huic digniori hospiti ursus concesserat, silvestrium arborum fructu, et fontis, quem e petra velut alter Moyses eduxerat, unda recreatus, procul ab hominum consortio, rerumque terrenarum curis, mentem divinis contemplationibus exercebat.

Thème 362.

De S. Columbano sequitur.

Cum vero illius sanctitatis fama ex his latebris erumpens, plures ad ejus magisterium efflagitandum undique alliceret, Luxoviense cœnobia in Burgundia condidit, in quo trecentos monachos laudis perennis sacrificium Deo offerentes, suis exemplis ac præceptis informavit. Quos ut in obedientia exerceret, ægros aliquando e lectulo surgere, ac frumentum flagellare jussit, obedientibus laboris sui fructum sanitatem consecutis.

Suis ipse precibus crescere nunc in horreis, nunc in manibus annonam fecit. Interim cum sanctitate, doctrina et miraculis totius Galliæ præluceret, Theodoricus secundus Burgundiæ rex, cujus ille libidinem arguebat, virum Dei varie vexatum proscrispsit. Quare Luxovio extrusus, regis jussu Bisuntium ductus est, ubi captivorum vincula captivus ipse solo tactu confregit: moxque eadem, qua alios donaverat, libertate usus ad suos reversus est.

Thème 363.

De S. Columbano sequitur.

Tum vero sic Theodoricus, instigante Brunehilde regina, exarsit, ut ad eum e cœnobio exturbandum miserit satellites, quos præsens Columbanus, offusa divinitus eorum oculis animisque caligine, velut alter Eliseus elusit. Sed regis furori cedendum ratus, post prænuntiatum prophetico spiritu illi et posteritati ejus interitum, dum in Hiberniam trajiceret, exorta mirabiliter tempestate, in Galliae oram repulsus, ad Theodebertum secundum Austrasiae regem, se contulit; a quo benigne receptus ad lacum Brigantinum consedit, dirutisque idolorum templis, superstitionem ubique debellavit. Inde a gentilibus ejectus, in Italiam ad Agilulphum Longobardorum regem profectus est, exstructoque in Cottiis Alpibus Bobiensi monasterio, Arianos coram et scriptis acerrime confutavit. Tandem gravissimis diurni exsilii laboribus pro gloria Dei perfunctus, in cœlestem patriam migravit undecimo kalendas decembris, anno Christi sexcentesimo decimo quinto.

Thème 364.

Sanctus Ildefonsus.

Ildefonsus, natione Hispanus, Toleti parentibus nobilissimis ortus, omnique cura nutritus, liberalibus disciplinis instructus est. Primum habuit præceptorem Eugenium Toletanum Antistitem, a quo ob præclaram indolem Hispaniam ad Isidorum, magna tunc eruditione pollentem, missus est. Apud quem duodecim annos commoratus, tandem fruge bona, doctrinaque sana imbutus, Toletum remeavit ad Eugenium: a quo propter eximias virtutes, peritiamque non vulgarem Ecclesiae Toletanae archidiaconus effectus, mundi cupiens laqueos declinare, in Agaliensi monasterio ordinis sancti Benedicti monasticum institutum amplexus est; frustra parentibus, precibus et minis omnia tentantibus, ut eum a sancto proposito

revocarent. Monachi non multo post in defuncti abbatis locum eum subrogarunt: suspiciebant siquidem in eo (præter virtutes reliquas) æquitatem, morum facilitatem, prudentiam, et admirabilem sanctitatem.

Thème 365.

De S. Ildefonso sequitur.

Tantus itaque fulgor, tanta veræ pietatis lux (quod ipse timebat) latere non potuit. Eugenio namque vita functo, cleri, optimatum, totiusque populi decreto, Toletanus Archiepiscopus electus est. In qua dignitate quantum populo sibi commisso verbo et exemplo profuerit, quæ miracula ediderit, quam multis fuerit nominibus de Virgine Matre bene meritus, non potest paucis explicari. Cœnobium virginum in Deilfensi villula ædificavit, ac magnis muneribus auxit. Hæreticos quosdam, qui in Hispania hæresim Elvidianam, tollentem perpetuam Mariæ Dei Genitricis virginitatem, disseminabant, doctissime confutavit, et ab Hispania ejecit. Ejus autem hæc de re disputatio, in libro, quem scripsit de beatæ Mariæ virginitate, continetur; ipsa autem miraculo servi sui zelum confirmare voluit. Cum enim Ildefonsus ad preces matutinas Expectationis beatæ Mariæ in ecclesiam nocte descenderet, comites ejus in ecclesiae limine, fulgore quodam repentino deterriti retrocesserunt: ille vero intrepidus ad aram progressus, Virginem ipsam vidit, et veneratus est ab eademque casulam, qua in sacrificiis uteretur, accepit.

Thème 366.

De S. Ildefonso sequitur.

Cum etiam dies Leocadiæ festus ageretur, et clerus frequensque populus convenisset, Ildefonsus ad sepulcrum virginis accedens, flexis genibus orabat; et ecce reserato repente sarcophago Leocadia sanctissima prodit: et

coram omnibus adstantibus, Ildefonsi merita de Virgine Maria commendavit, dicens: O Ildefonse! per te vicit Domina mea, quæ cæli culmina tenet. Illa vero recedente, Ildefonsus, arrepto Reccesvinthi, qui forte tunc aderat, gladiolo, velaminis partem, quo caput Leocadiæ tegebatur, resecurit; eamque cum regio simul cultro celebri pompa in sacrarium intulit, ubi usque hodie servatur.

Scrpsit multa luculentiori sermone; sed variis molestiarum occupationibus impeditus, aliqua imperfecta reliquit. Obiit tandem feliciter, cum sedisset in Episcopatu annos novem, menses duos; sepultusque est in basilica Leocadiæ circa annum Domini sexcentesimo sexagesimum septimum, Reccesvintho in Hispania regnante. Cujus corpus in generali a Saracenis Hispaniarum occupatione, in civitatem Zamoram translatum est, et in ecclesia beati Petri honorifice quiescens, magna illius populi religione colitur.

Thème 367.

Alexander Pheræus.

Nescio an unquam Alexandrum Pheræum ullus homo feritate superaverit: isti erat voluptati homines vivos terrâ obruere; in alios autem aprorum ursorumque pellibus tectos, suos canes venaticos immittebat, qui eos laniarent; aut ipse illos sagittis interficiebat.

Thebe, quæ sui mariti crudelitatem ac perfidiam, quantum qui maximè, detestabatur, ei necem cum tribus suis fratribus machinata est. Eo magis ardua erat res, quod tyranni palatium excubitoribus totam noctem vigilantibus redundabat. Quibus iste adeo non fidebat, ut illos plus quam cæteros homines formidaret, quandoquidem quasi penès eos erat ipsius salus. Ipse in summo cubabat cubiculo, quo scalis ascendebatur, et proxime stabat in excubiis ut custodiam ageret (ou ut vigilaret) immanis molossus catenâ illigatus, qui terrori erat, nec

illum noverat nisi herum et heram, servumque escam sibi præbentem.

Cùm adfuit tempus ad rem patranda constitutum, Thebe suos fratres in conclavi vicino interdium includit. Noctu autem in cubiculum ingressus est tyrannus, et ex templo, utpotè cibo vinoque onustus, arcè graviterque dormivit.

Thème 368.

De Alexandro Pheræo sequitur.

Paulo post Thebe egreditur, jubet servum foràs abducere molossus, quo placidius ipsius conjux quiescat; ne autem scalæ per quas scandendum erat streperent, dum ascenderent ipsius fratres, gradus lanâ intexit. Omnibus ita paratis, fratres, pugionibus armatos, hortatur ut quam maximè placide ascendant. Fores assecuti, tantâ percelluntur formidine, ut jam progredi non audeant. Thebe haud sui compos, denuntiat se illico Alexandrum e somno excitaturam esse, eique ipsorum consilium revelaturam. Illi tum pudore tum metu animum exsuscitant: illos Thebe introductos juxta lectum deducit, dumque ipsa lampadem tenet, illi tyrannum validis pugionibus percussum interficiunt. Cujus de nece mox in urbe auditum est. Cadaver primùm cunctis patens contumeliis, subditorumque pedibus conculcatum, canibus ac vulturibus prædæ instar permissum est. Is fuit exitus unius è crudelissimis tyrannis qui unquam exstiterunt.

Thème 369.

Alexander Magnus et summus sacerdos Jaddus.

Alexander Tyro Hierosolymam profectus est, statutum habens haud magis huic urbi quam illi parcere. Existimaverant enim Judæi se non posse Alexandro obsequium polliceri, dum viveret Darius, cujus in nomen juraverant. Statuerat igitur Alexander in Judæos non

minus acriter quam prius in Tyrios animadvertere, quod parere detrectassent. At Deus impedivit ne istiusmodi consilium patraret. Summus enim sacerdos Jaddus, tantis malis plebi Judaicæ impendentibus, ad Deum confugit, præscriptisque publicis precibus illius auxilii implorandi gratiâ, ipse sacrificia obtulit. Cui Deus sequenti nocte cum in somniis apparuisset, jussit urbem spargi floribus, omnes aperiri januas, ipsumque ornatu pontificio vestitum, cum omnibus sacrificis suo pariter vestitis, cæterisque alba veste indutis, Alexandro obviam procedere, nihil ab illo principe formidantes, promittens se illis fore præsidio. Quibus jussis diligentissimè obtemperatum est. Syri autem ac Phœnices qui in Alexandri exercitu versabantur cum Judæos penitus et acerbè odissent, neutiquam dubitabant quin rex, adeo exasperatus, in summum sacerdotem insignissime animadversurus esset urbemque Hierosolymam, veluti antea urbem Tyrum, esset diruturus. Ubi Judæi regem adventare audire, illi obviam ierunt.

Thème 370.

De Alexandro sequitur.

Obstupuit Alexander aspectu summi sacerdotis in tiarâ et fronte gerentis laminam auream in quâ Dei nomen inscriptum erat. Ubi illum conspexit, venerabundus ad eum accedens, humi prostratus hoc nomen adoravit, summumque sacerdotem quàm reverentissimè salutavit. Judæi, circum Alexandrum congregati, vocem vero attolunt, ut ei cuncta prospera precentur. Omnes adstantes valdè stupefacti vix suis credebant oculis. Parmenio non potuit regem non sciscitari cur à cunctis adoratus, Judæorum summum sacerdotem ipse adoraret. « Neutiquam ego summum sacerdotem, respondit Alexander, Deum autem cujus ille minister est adoro. »

Deindè narravit sibi, cum adhuc in Macedoniâ degeret, deliberaretque quâ viâ Asiam posset subigere, eundem virum in somniis apparuisse, hortantem ut nihil metue-

ret, ac promisisse, Deum cujus ille minister erat suo præitutum esse exercitui, seque ejus beneficio de Persis relaturum victoriam.

Thème 371.

De Alexandro sequitur.

« Minime dubito, subjecit Alexander, quin, jubente et « duce Deo, id bellum susceperim : jamque pro certo « habeo à me victum iri Darium et Persarum imperium « eversum iri ; quapropter huncce Deum in suo sacer- « dote adoro. »

Alexander, postquàm his verbis Parmenioni respondit, summum sacerdotem cæterosque sacerdotes amplexus est, quibuscum deindè ipse medius procedens, in templum ascendit, Deoque victimas immolavit. Summus sacerdos, illo audiente, legit ea quæ apud prophetam Daniele ad ipsum spectabant. Haud ægrè intelligas quanto gaudio et quantæ admirationi Alexandro fuerint tam perspicua adeoque fausta vaticinia. Priusquàm Hierosolymâ excederet congregatos Judæos interrogavit quid beneficii à se expeterent. « O princeps ! illi responderunt, hoc te rogamus, ut per te nobis liceat secundum majorum consuetudines vivere, nosque tu septimo quoque anno soliti « tributi immunes facias. Nostræ enim prohibent leges « ne anno isto agris semen mandemus. Ideoque fruges « fructusque haud possumus percipere. » Tantum abest ut Alexander quod petebant Judæi gravatè concesserit, ut contra promiserit, si qui vellent in suis exercitibus stipendia facere, ipsis concessum iri facultatem suam profitendi religionem omnesque suas servandi consuetudines. Quod ut proposuit, statim multi militiæ nomen dederunt.

Thème 372.

Venerabilis Beda.

Sanctus Beda, Venerabilis, etiam dum viveret, ab Ecclesia honoris causa dictus, Girvi in Britanniae ac Scotiae finibus originem habuit. Septem annos natus, sancti Benedicti cognomento Biscopi, cœnobii Wiremuthensis abbatis, disciplinae a parentibus traditus: sic ab ineunte ætate vitam ad Regulæ mentem instituit, ut cum se sacris studiis totum traderet, nihil de divinæ laudis statis officiis, nihil de regularis vitæ exacta observatione remitteret. Nullum fuit artis aut disciplinae genus, in quo non fuerit diligentissime versatus. At sicut ipse de se fatetur, nihil illi dulcius erat, quam divinas legere sedulo et exponere Scripturas: in ejus rei subsidium, præter latinam, etiam græcam linguam comparavit, nec hebraicam ignoravit. Erat autem Beda decentis staturæ, incensu gravis, voce sublimis, ore facundus, et vultu decorus, quadam jucunditate admixta severus. Unde bonis et devotis erat affabilis; negligentibus autem terribilis.

Thème 373.

De V. Beda sequitur.

Decimo nono ætatis suæ anno diaconatum privilegio singulari promeritus, trigesimo sacerdotium, jubente Ceolfrido abbate suscepit. Tum hortante Acca, Hagulstradensi episcopo, sacrorum librorum expositionem aggressus; ita doctrinæ sanctorum Patrum se addixit, ut non suam ipsius sententiam, sed eorum scita ac verba exprimere studeret. Romam a Sergio papa ob doctrinæ et pietatis famam, litteris ad Ceolfridum abbatem missis, evocatus est, ut difficillimis de rebus sacris quæstionibus solvendis operam suam conferret. Scripsit præterea Beda de omnibus artibus, quas liberales vocant, tractatus plures atque pulcherrimos. Nec minorem curam adhibuit emendandis morum corruptelis quæ popularium

suorum vitam illa ætate deformabant. Hinc præter epistolas, quas ad Episcopos hoc de argumento scripsit, ecclesiasticam suæ gentis historiam composuit: ut quid sequendum, quidve fugiendum esset, ex majorum exemplis posterius intelligerent. Viros etiam pios ac sanctos, cum veteres, tum novos, scriptis suis celebravit.

Thème 374.

De V. Beda sequitur.

His aliisque scriptis tantam sui existimationem reliquit ut sanctus Bonifacius, Moguntiacensis episcopus et martyr, eum Ecclesiæ lumen, Lanfrancus Anglorum doctorem, Aquisgranenses Patres doctorem admirabilem non cupaverint. In instituendis vero discipulis, quos in monasterio frequentes habuit, id potissimum curabat, ut ne falsa sive dubia pro veris, aut vanas artes pro utilibus sectarentur. Nihil tempore carius ducebat: cujus ne minimum quidem punctum, quod a divinis ac regularibus officiis reliquum erat sive lectione aut pia quadam exercitatione elabi sineret. Sic studere solitus erat, quasi id unum ageret; sic orare, tanquam mentem ab omnibus studiis vacuum haberet: sciens ab amatore scientiæ salutaris vitia carnis facile superari. His studiis occupatus, a sæcularibus curis penitus abstractus erat; unde officium Abbatis (oblatum nunquam voluit suscipere, ne cura rei familiaris distractus, a piis meditationibus, vel ad modicum tempus, cogeretur discedere. Erat ei mos ex lectione vehementer accendi et compungi ita ut sæpe inter legendum et docendum lacrymas effunderet ardentem; unde post lectionem et studium ad orationem sanctus Doctor devotius se conferebat: haud ignorans magis Dei gratia, quam propriis viribus ad Scripturarum scientiam perveniri.